

DRUHÁ KAPITOLA

PARÍŽ 1889

O dva týždne už Émilienne drží tanečné topánky v rukách a uvedomuje si, že je načase odísť. No stále otáľa. Čas plynie neúprosne rýchlo a ona sa nedokáže pobrať preč, hoci zároveň nemôže zostať. Nevie sa rozhodnúť. Každý deň však na návrší vídava dievčatá, ako je ona. Niektoré pätnásť hodín denne kolenačky drhnú dlážky, iné sa hladné, s vytreštenými očami a ošpatnenými tvármi potľkajú po uliciach a hľadajú chlapa, čo by mal vo vrecku aspoň zopár sou.

Ak neodíde, čaká ju presne takýto život, alebo možno ešte horší – pokiaľ mama myslí svoje vyhrážky vážne.

Raz večer, keď mama nie je doma, stojí uprostred chladnej izby a premýšľa, že možno práve dnes nadišiel jej deň. Deň, keď by mala ujsť. Pohľadom spočinie na škatuli v kúte, kde si mama schováva tajné poklady, na ktoré Émilienne nesmie siahať.

Naberie odvalu, podíde k škatuli a sadne si vedľa nej. Vnútri nájde peknú šatku, fotografiu mladšej mamy s akýmsi cudzím mužom a menšie prasknuté zrkadlo. Spomenie si, že zrkadlo kedysi dávno stávalo na toaletnom stolíku v izbe. Rozpomenie sa, ako pred ním mama každé ráno sedávala, česala si vlasy a hľadela na svoj odraz.

Émilienne bez rozmýšľania vezme škatuľu do rúk, položí ju na jediný stôl v miestnosti a vytiahne prasknuté zrkadlo. Sadne si a zaďáva

sa na seba. Keď sa trochu pootočí, všimne si, že vo svetle prúdiacom z okna nadobúdajú jej vlasy zlatistočervenú farbu. Povyťahuje si sponky, vlasy si nechá spadnúť na plecía a sleduje, ako ich svetlo mení. Kiežby mala stužku! Prstami si prechádza po kučerách a túži po živote plnom stužíek, čipiek, smiechu a kníh. Túži po dňoch naplnených radosťou.

Na Montmartri také dni nezažije. Nie s mamou.

Zvláštne, ako niekedy jedna myšlienka vedie k činom, ktoré človeku úplne zmenia život. Émilienne sa v tomto okamihu definitívne rozhodne. Nechá zrkadlo na stole a prejde do prednej časti izby, kde na dlážke leží jej kabát. Nahmatá nové vnútorné vrecko, ktoré jej Suzette našila, aby si doň mohla schovať tanečné topánky, zdvihne kabát, oblečie si ho a vyrazí.

Keď zostúpi na posledný schod pred domom, túži sa rozbehnúť, ale bojí sa, že sa pošmykne na zľadovatenej ceste. Chveje sa, vlasy si zastrkáva do kabáta a počúva, či za ňou niekto nekráča. Keď odbočuje na rue Lapin, dlhú ulicu klesajúcu do mesta, začnú ju sužovať obavy. Kde bude spať? Vo vrecku nemá ani sou, za čo sa zajtra a napozajtra naje?

Zdola sa do noci ozýva hudba. Émilienne pozná jeden kabaret na námestí Place Blanche na bulvári de Clichy, do ktorého sa montmartreskí muži radi chodievajú pozeráť na tancujúce dievčatá. Počula, že tanečniciam hádžu mince do klobúka. Možno by na hodinku – dve nechali tancovať na pódiu aj ju.

Nezaškodilo by, keby do centra Paríža prišla aspoň s pár frankmi vo vrecku.

Zajtra už bude v bezpečí a mama ju nenájde. Zmizne v uliciach mesta.

Námestie Place Blanche stojí na okraji Montmartru, približne v polovici návršia. Keď dorazí až k podniku, pri dverách sedí ako zvyčajne na stoličke opretej o stenu spiaci starec. Bez slova okolo neho prejde a vstúpi do malej preplnenej miestnosti. Uvedomuje si, že sa za ňou otáčajú hlavy, a cíti na sebe cudzie pohľady.

„Émilienne!“ Začuje svoje meno, stane si na špičky a žmúri cez dym.

Zrazu ju schmatne za rameno čias ruka a Émilienne po nej rýchlo capne. Otočí sa a zistí, že sa k nej načahuje Gaston. Problémový chlapec, ale napriek tomu dlhoročný priateľ. „Konečne si sa tu ukázala, moja milá,“ utrúsi a kývne hlavou k stolu pri pódiu, obklopenému mladíkmi, ktorých Émilienne pozná od malička. „Pod' so mnou.“

„Počkaj!“ zvolá, zastane a otočí sa. „Prišla som sem tancovať – na pódiu. Chcem tancovať.“

„Dnes sa netancuje. Dievčatá vystupujú iba v piatky a soboty.“

Émilienne sa zarazí a cúvne. Počítala s tým, že si trochu zarobí. Až teraz sa poriadne porozhliada po malej tmavej miestnosti plnej opitých chlapov. Má pocit, akoby na ňu padali steny. Čo si počne?

Ktosi ju štipne do okrúhleho zadku a ona sa strhne a priskočí ku Gastonovi.

Ten sa otočí, chytí ju za ruku a vedie cez hlučný dav. Po chvíli dorazia k preplnenému stolu. Gaston zastane a Émilienne s úľavou preletí pohľadom po známých tvárach. Je v bezpečí.

„Pozrite, prišla Émilienne!“ zvolá Gaston.

Cez hluk ho sotva počuť.

„Moja Émilienne!“ vyhrkne Lucien.

„Hurá! Odkedy ťa matka po nociach púšťa von?“

Émilienne sa zasmee. Chlapci sa s radostným hvizdotom poposúvajú, aby jej uvoľnili miesto, a Gaston k stolu prisunie ďalšiu stoličku. Nieкто ju pod stolom chytí za stehno a ona mu so smiechom pacne po ruke.

Vtom na pódium vystúpi akýsi mladík a hluk okolo Émilienne sa razom rozplynie. Je to ten huslista, ktorého videla na Place du Tertre, keď si šla kúpiť tanečné topánky. V ruke drží veľké čierne puzdro, položí ho, potom zmizne za oponou a vráti sa s malou trojnohou stoličkou.

Krajšieho chlapca ešte jakživ nevidela, je vysoký, štíhly, tmavé vlasy sa mu pri krku kučeravia.

Émilienne so zatajeným dychom sleduje, ako otvára puzdro a vyťahuje z neho husle a sláčik. Husle si opiera o plece s nehou, s akou berie matka na ruky dieťa, a sláčik dvíha do vzduchu. Skusmo ho potiahne po strunách. Zavrie oči, oprie si bradu o opierku a dav stíchne.

Keď huslista začne hrať, Émilienne od neho nedokáže odtrhnúť zrak. Šum a chlapčenský smiech okolo nej zanikne. Huslista hrá tak sústredene, že ani raz nezdvihne pohľad. Émilienne sleduje každý pohyb jeho rúk, prstov, každý výraz v jeho tvári a uvedomuje si, že je preňho úplne neviditeľná. Mladík myslí iba na husle a zdá sa, akoby okrem nich nevnímal nič a nikoho okolo seba. Počuje len hudbu.

Émilienne sa cheveje, precítiuje melódiu a každý tón jej spieva v žilách.

Je rebel, usudzuje. Nie je ako Gaston ani ostatní chlapci zo susedstva, s ktorými vyrastala. Je mužný.

Gaston sa nakloní a šepne jej do ucha: „Tento cigán sem večer čo večer priťahuje davy ľudí.“

Mama vravieva, že cigáni vedia človeku počarovať. Lenže mama tu teraz nie je.

Gaston sa obzrie a zamáva komusi na opačnom konci miestnosti. Potom si odsunie stoličku a odíde.

Tichá pomalá hudba si Émilienne podmaňuje, zbavuje ju strachu, neistoty a naplňa ju radosťou – novým, príjemným pocitom, aký ešte nikdy necítila. Zatvorí oči, chvíľu počúva v úplnej tme, a keď oči znovu otvorí, zistí, že huslista sa díva priamo na ňu.

Našiel si ju aj v tomto prepĺnenom podniku a ona pred ním nedokáže uhnúť pohľadom. Jeho hudba ju na vlnách rozkoše unáša na iné miesto, na miesto, kde by mohla začať nový život. Všetko, čo zažila pred týmto okamihom, sa pomaly rozplýva – ošarpaná izbietka, mamina tvrdá tvár, drhnutie dlážky, pranie bielizne aj trenie biedy.

Émilienne cíti, že sa od mamy nadobro oslobodila. Ten pocit jej takmer vyráža dych.